

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»

Професійно орієнтоване навчання іноземної мови у коледжах

Допущено до захисту «__» _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології ____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-64
Ніколенко Вікторія Володимирівна

Науковий керівник:
старший викладач
Чепелюк Антоніна Дмитрівна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У КОЛЕДЖАХ.....	6
1.1 Роль англійської мови у сучасному світі.....	6
1.2 Суть та значення професійно орієнтованого навчання.....	8
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У СУМСЬКОМУ КОЛЕДЖІ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ.....	11
2.1 Загальна характеристика немовного освітнього закладу.....	11
2.2 Стан викладання іноземної мови у коледжі.....	15
2.3 Розробка заходів щодо покращання професійно орієнтованого навчання іноземної мови у коледжах економіки і торгівлі.....	19
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Проблематика теми. Іноземна мова є поширеним і важливим питанням на сьогоднішній день. Україна с кожним днем розвивається у різних сферах життя: торгівельній, фінансовій, науковій, промисловій, освітній тощо. В той же час наша країна активніше та впевненіше співпрацює зі світовим товариством. Євроінтеграція України вимагає від людей різних сфер діяльності (бізнесменів, політичних діячів, студентів, викладачів, науковців, пересічних громадян) володіння іноземною мовою, в першу чергу англійською. Досягнення рівня володіння мовою є важливим складником успіху, та стало більше цінуватися у професійній сфері діяльності, тому навчання в різних закладах освіти приділяє увагу вивченню та вдосконаленню мовних компетенцій у тих, хто навчається.

Екскурс в історію. Інтерес до вивчення іноземної мови коливався відповідно до різних етапів історії. Популярність тієї чи іншої іноземної мови в конкретній країні виникала відповідно до певних подій, які відбувалися на той період в цій країні або загалом у світі. Наприклад, за часів правління царя-реформатора Петра I в Росії особливий інтерес у самодержця викликала Франція, яка до того часу стала найбільш могутньою і впливовою державою континенту, саме з цього періоду у спілкуванні стала переважати французька мова, а стараннями імператриці Катерини II французька стала мовою не тільки спілкування аристократії, але і дипломатичної служби. Ослаблення популярності французької мови стали російсько-французькі війни, особливо Вітчизняна війна 1812 року. За часів Радянського Союзу через «холодну війну» з Америкою та пропаганди проти усього Західного світу вивчення іноземних мов, особливо англійської не було актуальним для широких мас. Після розпаду Радянського Союзу розширення міжнародних зв'язків України зумовили прагнення громадян нашої держави стати повноправними членами європейської спільноти в усіх сферах суспільно-політичного життя,

невід'ємною умовою чого є оволодіння англійською мовою – мовою міжнародного співробітництва.

Актуальність теми. Питання необхідності вивчення іноземної мови стає дедалі актуальнішим. З'являється все більше причин вчити іноземну мову. Деяким людям іноземна мова потрібна для навчання або стажування за кордоном, деяким для участі в міжнародних конференціях, іншим мова потрібна для розвитку бізнесу завдяки іноземним партнерам, або лише для комфортного спілкування з іноземцями та знаходження друзів з усіх куточків світу. Однак, найпоширеніша причина пов'язана з професійною діяльністю та просуванням кар'єрними сходами, адже для успішної роботи знання однієї мови в сучасному світі буде недостатньо.

Затребуваність фахівців, що володіють іноземними мовами, зростає з кожним роком. Однак проблемою для роботодавців є те, що розмовною іноземною мовою володіють багато людей, а іноземною мовою за професійним спрямуванням значно менше. Тому одним з головних завдань навчальних закладів стає формування іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів. Заклади освіти повинні забезпечити всі умови не тільки для оволодіння навичками спілкування іноземною мовою, а й набуття спеціальних знань за обраною спеціальністю, використовуючи іноземну мову. Раніше іноземна мова була пріоритетною тільки у мовних вищих навчальних закладах та для студентів лінгвістичних спеціальностей. І саме зі збільшенням затребуваності іноземної мови, немовні навчальні заклади, такі як коледжі, технікуми, училища теж намагаються більше звертати увагу на вивчення іноземної мови, а саме іноземної мови за професійним спрямуванням. І якщо раніше у нелінгвістичних закладах освіти вивчення іноземної мови було орієнтоване лише на читання, розуміння та переклад, то зараз таким закладам потрібно розширювати програму викладання іноземної мови і робити акцент саме на професійній іншомовній компетенції.

Об'єкт дослідження – рівень викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у немовних навчальних закладах, а саме у коледжах.

Предмет дослідження – особливості професійно орієнтованого навчання іноземної мови у немовних навчальних закладах, а саме у коледжах.

Мета дослідження – визначити рівень викладання іноземної мови за професійним спрямуванням та дослідити сутність, мету, особливості, методи та засоби викладання іноземної мови у немовних навчальних закладах, а саме у коледжах.

У зв'язку з поставленою метою запропоновано вирішити наступні **завдання**:

1. Дослідити стан викладання та навчання іноземної мови за професійним спрямуванням у коледжах.
2. Проаналізувати стан викладання іноземної мови за професійним спрямуванням на прикладі окремого коледжу.
3. Визначити шляхи покращення стану викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у досліджуваному об'єкті.

Методологічна база. Під час дослідження були використані такі методи дослідження, як аналіз наукових джерел по темі дослідження, порівняльний метод, власні спостереження з боку студента та з боку викладача, анкетування, метод інтерв'ю, описовий метод.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані викладачами різних навчальних закладів, студентами лінгвістичних та нелінгвістичних спеціальностей, методистами навчальних закладів.

Матеріали дослідження: наукові статті та навчальна література, електронні ресурси, власні спостереження.

Бакалаврська робота складається з 2 розділів, 5 підрозділів, змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 39 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У КОЛЕДЖАХ

1.1. Роль англійської мови у сучасному світі

На першому місці серед іноземних мов за популярністю, звичайно, стоїть англійська мова. Нині англійська мова – це мова міжнародної комунікації, торгівлі, бізнесу, культури, освіти та багатьох інших сфер життя. Її вважають рідною понад 400 мільйонів людей, і ще 600-650 мільйонів громадян використовують англійську як другу мову[34]. Людина яка володіє міжнародною мовою спілкування автоматично вважається освіченою та більш потрібною у будь-якій професійній діяльності.

Англійська мова є офіційною мовою Організації Об'єднаних Націй. Саміти, зустрічі глав держав, переговори, підписання законів та указів, дебати тощо проводяться англійською мовою. Міжнародна торгівля, діяльність транспортної системи на суші, на морі та в повітрі, робота банківської системи здійснюється англійською мовою[34]. Міжнародна мова комунікації безпосередньо стосується навчання у мовних і немовних навчальних закладах, вона є інструментом спілкування для докторів наук, вчених, академіків, викладачів усього світу. Оскільки міжнародні конференції, вивчення світового досвіду та обмін інформацією відбувається за допомогою англійської мови.

Більшість міжнародних документів, статей, літературних творів, монографій, інструкцій написані англійською. Фільми американського походження досить популярні у нашій країні, а дивитися їх краще в оригіналі, тому знання англійської мови також буде тут доречним. Пісні англійською мовою слухає майже кожен, і навіть виконавці нашої країни мають хоча б одну англійську пісню у своєму репертуарі.

Англійська мова є найпоширенішою та важливою для спілкування в наш час. Багато людей в Україні не розуміють навіть їм потрібно вивчати іноземну мову. Першочерговою причиною для вивчення іноземної мови є її важлива роль у працевлаштуванні. Люди, які мають бажання зайняти престижну, високооплачувану посаду, обов'язково повинні володіти міжнародною мовою. Адже великі компанії співпрацюють з закордонними партнерами, тому не знаючи англійську мову, неможливо укласти угоди та вести переговори з міжнародними партнерами.

Знання та вільне володіння англійською мовою теж сприяє легкому спілкуванню між людьми з різних країн під час подорожування. Англійська – це загальна мова, яка є відомою більшості людей у світі. Завдяки володінню міжнародною мовою можна уникнути мовного бар'єра під час комунікації з людиною з іноземної країни, оскільки ефективне спілкування краще об'єднує людей.

Таким чином, володіння англійською мовою сьогодні — вже не фантастична навичка, а необхідність.

В Україні, згідно з указом №641/2015 "Про оголошення 2016 роком англійської мови в Україні" розпочались перші дії, спрямовані на вивчення іноземної мови на офіційному рівні[33]. Комплекс заходів щодо стимулювання вивчення жителями країни англійської мови передбачав сприяння розширення викладання у вищих навчальних закладах дисциплін англійською мовою, організацію на базі ВНЗ курсів з вивчення англійської мови, розвиток взаємного обміну учнями та студентами між закладами освіти України та інших держав, у яких англійська мова є основною мовою комунікації, проведення професійних конкурсів, олімпіад та інших змагань з англійської мови[33]. З огляду на це перед закладами освіти стало нагальним питання щодо розширення і поглиблення процесу вивчення міжнародної мови, зокрема англійської мови. Для немовних професійних навчальних закладів виникає необхідність у професійно орієнтованому підході до викладання іноземних мов,

що передбачає формування у студентів навичок іншомовної комунікації в окремих ділових, професійних, наукових сферах.

1.2 Суть та значення професійно орієнтованого навчання

Професійно орієнтованому навчанню мови почали приділяти увагу ще у 50-ті роки ХХ століття. В процесі професійної комунікації людей стали поширеними терміни English for Special Purposes (ESP) — англійська для спеціальних цілей, потім — Language for Specific Purposes (LSP) — мова спеціального призначення. Коли йшлося про ESP або LSP, часто мали на увазі вивчення мови окремої сфери або навчання в спеціалізованих закладах освіти[39].

Теоретичним аспектам професійно орієнтованого навчання мови були присвячені роботи багатьох науковців. Скажімо, Л. Гоффман про мову спеціального призначення тлумачив як сукупність усіх мовних засобів, використовуваних у виокремленій комунікативній сфері для досягнення взаєморозуміння між людьми, що здійснюють відповідну професійну діяльність. А.І. Комарова трактувала поняття LSP: “Мова спеціального призначення — специфічний різновид “мови в цілому”, яку використовують у спілкуванні на ту чи ту спеціальну тему.

Проведений аналіз думок вітчизняних і закордонних дослідників-лінгвістів дає підстави характеризувати професійно орієнтоване навчання іноземної мови як ефективний засіб підвищення рівня знань зі своєї спеціальності, сформулювати принципи професійної спрямованості навчального матеріалу під час навчання іноземної мови та інтеграції її з фаховими дисциплінами[14, с.25].

Нині термін «професійно орієнтоване навчання» застосовується для позначення процесу викладання іноземної мови в немовному ВНЗ, який передбачає читання літератури за фахом, вивчення професійної лексики та термінології, а також спілкування у сфері професійної діяльності[37].

У немовних закладах освіти вивчення англійської, або якої-небудь іншої іноземної мови не було пріоритетним. Тому на специфіку викладання мови у подібних закладах освіти увага майже не зверталась. Головним чином це залежало від впливу зовнішніх факторів. До певного часу в нашій країні не було нагальної потреби у володінні англійською мовою на високому рівні, це було більше додатковою умовою. Англійська мова в основному вивчалась на побутовому рівні. Наприклад, у торговельно-економічних технікумах, які зараз мають назву «коледж», викладання англійської мови було на низькому рівні. І це залежало від зовнішнього фактора, а саме від того, що зовнішня торгівля перебувала у стані нестабільності. Звичайно, також були й навчальні заклади з поглибленим вивченням мов. Звідти виходила майбутня «еліта»: дипломати, міжнародні журналісти, перекладачі та розвідники. Більшість жителів країни закінчували вивчення мови на шкільній програмі. Ще один зовнішній фактор, який впливав на низький рівень вивчення мови у немовних закладах освіти та спеціальностях, це стандартна навчальна програма, за якою повинні були слідувати всі подібні навчальні заклади. Знову ж таки, формування навчальної програми залежало від загальної ситуації в країні, та від важливих на той час міжнародних зв'язків. До того ж, вищі навчальні заклади мали більшу свободу вибору у методах, засобах та взагалі специфіці викладання англійської мови, у той час як середні навчальні заклади такої можливості не мали.

У сучасному світі зростає необхідність та важливість володіння англійською мовою всіма фахівцями. Нині, з європейських країн, де англійська мова не є офіційною, яких є 32, Україна перебуває на 28 місці за рівнем володіння англійською мовою. «І це свідчить про те, що ми дуже втрачаємо свій потенціал через те, що наші фахівці не знають англійської мови» [35].

Тому, навчальні заклади, середні та вищі тримають свій курс на створення умов, розробку різних методів та засобів, направлених на поглиблення вивчення англійської мови та збільшення мотивації у тих, хто вивчає мову.

Міністерство освіти та науки України, опрацювавши передовий вітчизняний і закордонний досвід вивчення іноземних мов, підготувало проєкт

концепції викладання іноземних мов[26]. У цьому документі вперше комплексно і системно викладено основні положення функціонування іноземних мов у системі безперервної освіти в Україні. Новим є розділи концепції про мовну ситуацію у нашому суспільстві. Крім того, концепцією передбачено право на створення умов для вивчення іноземних мов у різноманітних дошкільних, шкільних і вищих навчальних закладах у різному обсязі. Водночас пропонується єдина національна програма і єдиний державний стандарт з іноземної мови у системі безперервної освіти.

У коледжах іноземна мова досі грає другорядну роль у формуванні професійних компетентностей студента. Час, відведений програмою на опанування даної дисципліни, є недостатнім для досконалого її вивчення[26]. Тому забезпечення високого рівня мотивації вивчення іноземної мови є одним з головних завдань викладачів. Розуміння та врахування викладачем інтересів студентів сприяє ефективному вирішенню завдань навчальної дисципліни та продуктивній підготовці майбутніх спеціалістів, а також дає можливість викладачу самостійно регулювати навчальну діяльність студента.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У СУМСЬКОМУ КОЛЕДЖІ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

2.1 Загальна характеристика немовного освітнього закладу

Сумський коледж економіки і торгівлі входить в систему кооперативної освіти. Коледж заснований Постановою правління Укоопспілки від 08 лютого 1965 року як вищий навчальний заклад I рівня акредитації. Юридична адреса: м. Суми, вул. Троїцька, 37[18].

Коледж здійснює свою діяльність на підставі ліцензії Міністерства освіти та науки України та витягу з Єдиної державної електронної бази з питань освіти, а також Статуту коледжу, прийнятого загальними зборами трудового колективу і затвердженого Всеукраїнською центральною спілкою споживчих товариств України.

Коледж є юридичною особою, веде самостійний баланс, керується у своїй діяльності Конституцією України, законами України, Постановами Верховної Ради, Указами та розпорядженнями Президента України, декретами, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, нормативними актами Міністерства освіти й науки України. Коледж включено до Державного реєстру ВНЗ України[18].

Стратегічною метою коледжу є підготовка конкурентоспроможних фахівців шляхом надання якісних освітніх послуг. Коледж має середній рейтинг серед закладів освіти регіону та системи Укоопспілки.

Підготовка фахівців у Сумському коледжі економіки і торгівлі охоплює комерційну, торговельну, виробничу, банківську сфери та сферу обслуговування. За 55 років освітньої діяльності у коледжі підготовлено понад 22000 фахівців та 5200 кваліфікованих робітників для системи споживчої кооперації України та установ, підприємств і організацій інших галузей

національної економіки за спеціальностями: «Товарознавство продовольчих товарів», «Товарознавство непродовольчих товарів», «Товарознавство і комерційна діяльність», «Бухгалтерський облік», «Фінанси», «Оціночна діяльність», «Планування, контроль і аналіз господарської діяльності», «Організація та управління кооперативної торгівлі», «Організація обслуговування населення», «Організація заготівель і товарознавство сільськогосподарської продукції», «Ресторанне обслуговування», «Готельно-ресторанна справа», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Маркетингова діяльність».

Підготовка фахівців у коледжі ведеться за денною та заочною формами навчання. Приймання проводиться на основі базової загальної середньої освіти, повної загальної середньої освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікований робітник. Як вищий заклад освіти коледж веде підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст».

У 2019-2020 навчальному році Сумський коледж економіки і торгівлі готує молодших спеціалістів за такими спеціальностями:

- 071 «Облік і оподаткування»
- 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
- 075 «Маркетинг»
- 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
- 241 «Готельно-ресторанна справа»

Сумський коледж економіки і торгівлі є членом навчально-методичного центру Укоопспілки «Укоопосвіта» з 1995 року, мета якого – забезпечення міжнародного стандарту підготовки спеціалістів різних рівнів кваліфікації для ринкової економіки, гнучкого та оперативного забезпечення потреб у спеціалістах з підприємництва і торгівлі.

Зміст підготовки фахівців у коледжі визначається галузевими стандартами вищої освіти: освітньо-професійною програмою та освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Відповідно до освітньо-професійної програми за типовим планом Навчально-методичного центру «Укоопосвіта»

складається навчальний план. Він включає обов'язкову та вибірккову частини, обсяг годин на вивчення кожної дисципліни, форми занять і підсумкового контролю. Організація освітнього процесу підготовки фахівців здійснюється відповідно до Положення з організації освітнього процесу у коледжі, Положення про проведення практики, інших положень, а також до графіка навчального процесу, розробленого на основі навчальних планів, затвердженого директором коледжу та розміщеного на офіційному сайті Сумського коледжу економіки і торгівлі.

Навчально-методичне забезпечення дисциплін у коледжі розробляється відповідно до «Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни», рекомендований НМЦ «Укоопосвіта» від 17.01.2017р., а також Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти (лист Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 № 1/9-434). Для викладання кожної дисципліни викладачі коледжу розробляють навчально-методичний комплекс (на паперових та електронних носіях), який включає: навчальну програму, робочу навчальну програму, тексти лекцій, завдання для проведення практичних і семінарських занять, завдання та методичні рекомендації для виконання самостійної роботи, контрольні завдання з програмою діагностики оцінювання рівня знань студентів, наскрізну програму та методичні рекомендації з практики, список базової та допоміжної літератури, критерії оцінювання знань, що є основою якісної підготовки фахівців. Робочі навчальні програми дисципліни визначають місце кожної навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця, мету та завдання її вивчення, кількість лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійну роботу студентів, види та форми контролю, методичне забезпечення, перелік рекомендованої навчальної літератури[7].

Одним із циклів освітньо-професійної програми є професійна та практична підготовка, яка передбачає проходження студентами навчальної та виробничої практик. Організація практичної підготовки студентів у коледжі

здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів Сумського коледжу економіки і торгівлі[12]. Основним навчально-методичним документом практики є наскрізна програма, яка містить цілі та завдання, які пов'язані із завданнями на кожному етапі практики, послідовність, тривалість та зміст етапів практики. На основі наскрізної програми розроблені робочі програми на кожний вид практики.

Система оцінювання знань студентів у коледжі включає поточний і семестровий контроль, директорський контроль знань та атестацію здобувачів вищої освіти. Атестація студентів передбачає використання такого методу комплексної діагностики як складання комплексного кваліфікаційного екзамену.

Методичне забезпечення навчальних дисциплін зосереджено у навчальних кабінетах гуманітарної та соціально-економічної, математичної та природничо-наукової та професійно – практичної підготовки.

У підготовці молодших спеціалістів у коледжі беруть участь три циклові комісії коледжу: загальноосвітньої та соціально-гуманітарної підготовки; обліку, фінансів та інформаційних технологій; підприємництва, торгівлі та готельно-ресторанної справи.

Станом на березень 2020 року підготовку фахівців у Сумському коледжі економіки й торгівлі здійснюють 18 викладачів. З них, на постійній основі працюють 15 викладачів. Викладацький склад коледжу налічує 3 кандидати наук, 11 викладачів мають вищу категорію, з них 4 мають педагогічне звання викладач-методист.

Сумський коледж економіки і торгівлі тісно співпрацює із закладами вищої освіти економічного спрямування. Випускники коледжу мають можливість продовжувати навчання у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки й торгівлі», Львівський торговельно-економічний університет, Харківський державний університет харчування та торгівлі, Сумський Державний університет, Сумський Національний аграрний університет.

2.2. Стан викладання іноземної мови у коледжі

Навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у коледжі є однією з ланок професійного навчання, яка забезпечує формування адаптації студентів до професійної діяльності. Дисципліна включена до обов'язкового компонента освітньо-професійної програми й навчального плану за певною спеціальністю. Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням передбачено на всіх чинних спеціальностях. Вибір мови здійснюється з урахуванням потреб студентів. Пріоритетною іноземною мовою у коледжі є англійська.

Викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у коледжі здійснюється відповідно до навчальної програми, яка розроблена творчою групою у складі викладачів кооперативних закладів освіти та затверджена директором НМЦ «Укоопосвіта» від 02.07.2003 р. (додаток А). Чинність навчальних програм визначається Інформаційним листом «Про організацію освітнього процесу у вищих навчальних закладах Укоопспілки І рівня акредитації у поточному навчальному році», який надсилається НМЦ «Укоопосвіта». Навчальна програма дисципліни складається з таких розділів:

1. Мета і завдання курсу.
2. Зміст курсу.
3. Список рекомендованої літератури.

До кожної спеціальності в програмі додається тематичний план з розподілом за темами курсу та обсягом годин. В середньому обсяг дисципліни складає 216 годин[8].

Вивчаючи навчальну програму з дисципліни, ми бачимо, що рік розроблення і затвердження застарілий, старі назви спеціальностей, є спеціальності, за якими вже не готують фахівців, обсяг годин в цілому достатній, щоб вивчати дисципліну паралельно з іншими дисциплінами обов'язкового і вибіркового компонента.

Проте, у зв'язку з переходом кредитів ЄКТС з 36 годин на 30, НМЦ «Укоопосвіта» були розроблені типові навчальні плани підготовки молодшого спеціаліста з кожної спеціальності, а також інформаційні обсяги навчальної дисципліни, і рекомендовані для використання з 2018 року. Відповідно до цих документів кількість годин, відведених на вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», зменшено до 180 годин, з яких 48 годин виділено на практичні заняття[8]. Можна зробити висновок, що такий підхід до розподілу годин не відповідає загальній концепції розвитку та удосконалення викладання та вивчення англійської мови. Цих дисциплінарних годин не вистачає для досконалого формування усіх видів мовленнєвої діяльності, забезпечення індивідуального підходу для учнів, які цього потребують, впровадження нових методів викладання іноземної мови з використанням інформаційних технологій та для ефективного застосування їх, і загалом, для досягнення рівня володіння мовою, достатнього для використання її у професійній діяльності.

Зміст навчальної програми з дисципліни для всіх спеціальностей передбачає такі розділи:

1. Перехідно-підготовчий етап.
2. Ділові зустрічі та контакти.
3. Професійно орієнтований етап[8].

Теми тематичного плану зорієнтовані відповідно до спеціальності. Однак, деякі теми є однаковими для усіх спеціальностей, а є ті, які безпосередньо стосуються певної професійної діяльності. Наприклад, тема «Гроші. Валюта. В пункті обміну валюти» передбачена програмою для усіх спеціальностей. Тема «Робота з іншомовними джерелами професійного характеру. Банківські документи. Банківські рахунки. Кредитні картки» орієнтована на спеціальність «Бухгалтерський облік» (нині «Облік і оподаткування») (додаток Б), а тема «У продовольчому магазині» на спеціальність «Товарознавство і комерційна діяльність» (нині «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність») (додаток В), і така тема як «В кафе (ресторані). За столом. Їжа в Україні та країні, мова

якою вивчається» орієнтована на спеціальність «Організація обслуговування населення» (нині «Готельно-ресторанна справа») (додаток Г). Зміст курсу включає тему програми, питання до цієї теми, тему практичного заняття, питання і завдання самостійної роботи та програмні результати (додаток Д).

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

В умовах обмеженої кількості навчальних годин з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів немовних вищих навчальних закладів забезпечується шляхом розробки та впровадження навчально-методичних комплексів. Навчально-методичний комплекс повинен передбачати програму навчальної дисципліни, методичні рекомендації до практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, матеріали щодо контролю знань, засоби для проведення занять, зокрема підручники з постійно оновленою інформацією, наочні посібники, аудіо-та відеоматеріали, інформаційні освітні технології, засоби візуального та програмного забезпечення, такими як презентації, електронні посібники тощо. Традиційні навчальні матеріали повинні інтегруватися з електронними засобами навчання.

Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» створений викладачем відповідно до «Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни» з урахуванням рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти від МОН[11]. Навчально-методичний комплекс з дисципліни включає: навчальну програму, робочу навчальну програму, тексти лекцій, завдання для проведення практичних занять, завдання та методичні рекомендації для виконання самостійної роботи, контрольні завдання з програмою діагностики оцінювання рівня знань студентів[7].

Практичні заняття з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у коледжі проводяться з використанням типових завдань, розроблених і затверджених директором НМЦ «Укоопосвіта» (додаток Е).

Під час кожного заняття студенти повинні виконувати завдання, орієнтовані на різні види мовленнєвої діяльності. Завдання, розроблені НМЦ

«Укоопосвіта» містять вправи, направлені на опрацювання лексичного мінімуму та на розвиток таких видів мовленнєвої діяльності, як читання та говоріння. Приклади таких вправ:

1. Прочитати та запам'ятати слова відповідно до певної теми та опрацювати подані слова (переклад з української мови на англійську, і навпаки, знайти визначення цих слів тощо)

2. Прочитати, перекласти та обговорити наданий текст.

3. Виконати завдання відповідно до тексту (визначити чи є твердження правильним або неправильним, відповісти на запитання, перекласти речення з української на англійську мову)

4. Обговорити декілька питань спираючись на тему заняття[20,21,22].

Зміст завдань для практичних занять потребують удосконалення в контексті розвитку видів мовленнєвої діяльності, зокрема говоріння, письма та аудіювання.

Заняття з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» відбуваються у спеціалізованому кабінеті з іноземної мови, в якому є тільки один комп'ютер для вчителя. З технічних засобів використовується переносний проєктор та екран. У коледжі є спеціалізовані навчальні лабораторії з інформатики та комп'ютерної техніки, які використовуються для проведення окремих занять з іноземної мови, але цього недостатньо для якісної підготовки студентів. При складанні розкладу не завжди враховується потреба у використанні таких лабораторій для викладання дисципліни з іноземної мови, перевага надається фаховим дисциплінам.

Власні спостереження як випускника коледжу і як викладача у період проходження практики сформували бачення ще однієї проблеми у викладанні дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» - це недостатній рівень мотивації. Низька мотивація спостерігається як у студентів, так і у викладачів. Ця проблема взаємозалежна.

2.3 Розробка заходів щодо покращення професійно орієнтованого навчання іноземної мови у коледжах економіки і торгівлі

Не існує чітких методик або вказівок щодо підвищення ефективності навчального процесу. Їх вибір залежить від умов, за яких він відбувається, матеріальної та методичної бази, рівня сформованих у студентів компетенцій, методів навчання і контролю засвоєння програмного матеріалу, інших зовнішніх і внутрішніх факторів. Однак, викладач завжди залишається ключовою фігурою у навчальному процесі. Він повинен критично оцінювати свою викладацьку діяльність, намагатися поглибити свої знання, шукати педагогічні відкриття, ідеї та теорії, саме викладачу потрібно швидко адаптуватися до сучасних потреб і постійно щось змінювати. Важливим завданням для викладача є створення оптимальних умов для формування у студентської молоді мотивації до вивчення дисципліни.

Викладачу, перш за все, необхідно відповісти на такі питання:

- Що студенти робитимуть з мовою?
- Що їм необхідно для того, щоб бути здатними використовувати мову для досягнення поставлених ними цілей?
- Що стимулює їх бажання вчитися?

Шукаючи та розробляючи нові стратегії, методи та підходи до навчання іноземної мови та покращення рівня володіння мовою у студентів потрібно спиратися на вже сформовані їх компетенції, на посилення цих компетенцій, або на їх розвиток. Відтак на перших заняттях шляхом проведення вхідного контролю викладачу необхідно сформувати розуміння про рівень загальних компетенцій студента, які складаються зі знань, умінь та життєвого досвіду, а також з уміння вчитися, інтелектуальні здібності, комунікативні мовні компетенції, види мовленнєвої діяльності тощо[9]. За результатами дослідження здійснити умовний поділ студентів для застосування особистісно-орієнтованого підходу до кожного студента або малої групи студентів. За можливості поділити академічну групу на підгрупи.

Зміст і методика викладання професійної англійської мови полягає в прищепленні студентам навичок професійної формальної комунікації, що означає вивчення конкретних лексичних та граматичних структур і розширення мовних можливостей, необхідних для досягнення успіху в професійній діяльності. Студенти також повинні отримати навички писемного мовлення, складання документів та усної аргументації.

Мовний матеріал, який повинен опанувати майбутній товаровознавець, фінансист чи ресторатор складається, передусім, з англомовної термінології, що позначає відповідні поняття галузі. Тому рекомендовано встановити професійно-предметний мінімум і узгодити його з викладачами профільних дисциплін, створити спеціальний словник з професійних термінів.

Важливо викликати інтерес до навчальної теми, перетворювати аудиторію пасивних спостерігачів на активних учасників заняття. Якщо викладач у своїй роботі буде використовувати активні форми та методи навчання то це важливе питання буде вирішеним саме собою.

Реальне використання мережі Інтернет як інформаційну базу є великою перевагою при професійно орієнтованому навчанні студентів англійської мови. Більшість професійно орієнтованих текстів беруться з Інтернету, що дає змогу швидко опанувати живою лексикою та вдосконалити комунікативні навички. Тому адміністрації коледжу рекомендовано вирішити проблему щодо технічного оснащення кабінету англійської мови та забезпечення постійного режиму доступу до мережі Інтернет. Сучасні технології надають можливість віртуальної участі у професійних ситуаціях – товаровознавець і виробник, адміністратор і офіціант, тощо. Одним з ефективних інноваційних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням є кейс-метод, або метод вирішення ситуаційних завдань[32]. Він передбачає моделювання, ігрові методи, дискусію, які виконують певні функції. Для прикладу, на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» можна використати кейс-метод за темою «У продовольчому магазині». Для цього в коледжі існує

навчальний магазин, в якому можна створити подібну ситуацію з використанням натуральних зразків і муляжів товарів, а також спеціального обладнання. Такий принцип наочності дасть змогу студентам швидше і ефективніше запам'ятати професійну іноземну лексику. Студентів можна поділити на покупців та продавців, які будуть вести між собою діалоги на певну тематику. Таким чином, вони будуть покращувати свої навички говоріння, аудіювання, граматики та лексики. Інтерактивний кейс-метод формує у студентів інтерес і позитивну мотивацію, професійну позицію, оскільки передбачає вищий рівень аналізу професійних ситуацій, розвиваючи навички самостійного вибору не тільки рішення, але і засобів вирішення поставлених завдань.

У процесі підготовки студентів у немовному коледжу доцільним буде використовувати інтегрований підхід до викладання англійської мови за професійним спрямуванням з фаховими дисциплінами шляхом впровадження бінарних занять, бінарних заходів професійного спрямування, а також курсів для поглибленого вивчення професійної англійської мови за інтегрованими програмами.

Вивчення іноземної мови не повинно закінчуватися в межах аудиторії чи коледжу. Адміністрації закладу, зокрема викладачу, необхідно залучати студентів до роботи у соціальних проєктах, участі у міжнародних конференціях, до спілкування з реальними носіями професійної англійської мови.

Професійно орієнтоване навчання англійської мови можна здійснювати по-різному, але викладач повинен постійно підтримувати оптимальну мотивацію в області спонукання студентів до навчання. Адміністрація коледжу, у свою чергу, повинна мотивувати викладача, створюючи необхідні умови для професійного розвитку.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі «Професійно орієнтоване навчання іноземної мови у коледжах» ставилася мета визначити рівень викладання іноземної мови за професійним спрямуванням та дослідити сутність, мету, особливості, методи та засоби викладання іноземної мови у немовних навчальних закладах, а саме у коледжах.

Для дослідження були використані такі матеріали як наукові статті та навчальна література, електронні ресурси, власні спостереження.

У результаті проведеної роботи були зроблені наступні висновки:

У першому розділі були розглянуті теоретичні аспекти професійно орієнтованого навчання іноземної мови у коледжах. Було досліджено роль англійської мови у сучасному світі та виявлено, що англійська мова є найпоширенішою та важливою для спілкування в наш час мовою, також це мова міжнародного спілкування, торгівлі, бізнесу, культури, навчання та багатьох інших сфер життя. Було розкрито значення професійно орієнтованого навчання та визначена його суть. Було проаналізовано стан та розвиток викладання і навчання іноземної мови у немовних закладах освіти на сьогодні. Термін «професійно орієнтоване навчання» застосовується для позначення процесу викладання іноземної мови в немовному ВНЗ, який передбачає читання літератури за фахом, вивчення професійної лексики та термінології, а також спілкування у сфері професійної діяльності. Нині заклади освіти, середні та вищі тримають свій курс на створення умов, на розробку різних методів та засобів, направлені на поглиблення вивчення англійської мови та збільшення мотивації у тих, хто вивчає мову. Однак, в окремих освітніх закладах іноземна мова досі грає другорядну роль у формуванні професійних компетентностей студента.

У другому розділі було проаналізовано стан викладання та вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням на прикладі Сумського коледжу економіки і торгівлі. Була розглянута загальна характеристика досліджуваного

об'єкта і стан викладання іноземної мови за професійним спрямуванням в цьому закладі освіти. Було виявлено, що пріоритетною іноземною мовою у коледжі є англійська. Викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у коледжі здійснюється відповідно до навчальної програми рік розроблення і затвердження якої застарілий і яка містить старі назви спеціальностей. Зміст завдань для практичних занять з англійської мови за професійним спрямуванням потребують удосконалення в контексті розвитку видів мовленнєвої діяльності.

Були визначені шляхи та запропоновані заходи щодо покращення викладання англійської мови за професійним спрямуванням у коледжі. Було рекомендовано викладачам більше звертати уваги на вмотивованість студентів шляхом розробки нових стратегій і методів навчання іноземної мови; для покращення рівня володіння мовою спиратися на вже сформовані їх компетенції, на посилення їх цих або розвиток. Запропоновано здійснювати умовний поділ студентів для застосування особистісно-орієнтованого підходу до кожного студента або малої групи студентів, створити спеціальний словник з професійних термінів, використовувати активні форми та методи навчання. Адміністрації коледжу рекомендовано вирішити проблему щодо технічного оснащення кабінету англійської мови і забезпечення постійного режиму доступу до мережі Інтернет. Запропоновано використовувати інтегрований підхід до викладання англійської мови за професійним спрямуванням з фаховими дисциплінами, а також залучати студентів до роботи у соціальних проєктах, участі у міжнародних конференціях, до спілкування з реальними носіями професійної англійської мови.

Отже, тепер вивчення англійської мови є необхідним, особливо у професійній діяльності. Такі заклади освіти, як коледжі намагаються покращити стан викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, але нині цей процес потребує прискорення та удосконалення, а студенти потребують підвищення рівня володіння мовою за професійним спрямуванням.

У результаті роботи можна прийти до загального висновку, що завдання дослідження були виконані в повному обсязі. Мета, яка була поставлена та наведена вище у вступі – досягнута.

Я, Ніколенко Вікторія Володимирівна, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «Професійно орієнтоване навчання іноземної мови у коледжах » виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу / Ващук Ф. Г. // Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / За заг. ред. Ф. Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип.16). – С. 290-305.
2. Гончаров С. М. Методи, форми та інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу /С. М. Гончаров // Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / За заг. ред. Ф. Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560 с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип.16). – С. 353-362.
3. Інформаційний лист «Про організацію освітнього процесу у кооперативних коледжах у 2019/20 навчальному році»/ – К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2019. – 56 с.
4. Карабан В.І. Практика перекладу публіцистичних текстів (англо-укр. та укр.-англ. напрямки): навчальне видання. – Вінниця: Нова Книга, 2017.- 366 с.
5. Карп'юк О. Д. Основні принципи комунікативного орієнтованого навчання / О. Д. Карп'юк // Англійська мова та література. – 2006. – №1. – С. 6-8.
6. Кунченко В. Інноваційні методи і форми викладання в умовах удосконалення вищої освіти // Гуманітарна освіта в профільних вищих навчальних закладах: проблеми і перспективи / Матеріали VI Всеукр. науково-практичної конференції. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – С. 124-125.
7. Лист МОН 1/9-434 від 09.07.2018 року “щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення”.

8. Навчальна програма для кооперативних технікумів і коледжів / Укл.: Кирилова Н.А. – К.: НМЦ «Укоопсвіта», 2003. – 60 с.
9. Ніколаєва С.Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003.-273с.
10. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. — К.: Ленвіт, 2002. — 320 с.
11. НМЦ «Укоопсвіта» Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни
12. Положення про організацію освітнього процесу // Правовий акт від 27.08.2019 № 1.
13. Приходько Д. С. Інтеграція сучасних технологій у процес вивчення та викладання іноземних мов / Д. С. Приходько // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов». – Київ, 2014. – 191 с.
14. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи : Колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зєня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2015. – 225 с.
15. Редько В. Комунікативно-діяльнісна, культурологічна і професійно орієнтована парадигма змісту іншомовної освіти старшокласників. – Журнал «Іноземні мови в навчальних закладах». – 2011. – №4. – С. 22-23.
16. Ребрій О. В. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Європейський Союз та інші міжнародні політичні, економічні, фінансові та військові організації (+Авторизований доступ) : навч. посіб. / О. В. Ребрій ; Ред.: Л.М. Черноватий, В.І. Карабан. — Вінниця : Нова книга, 2009. — 240 с.
17. Силадій І. Якісна освіта в контексті управління впровадженням інновацій / І. Силадій // Вища освіта України. – 2011. – № 4. – С. 105-112.

18. Статут Сумського коледжу економіки і торгівлі // Організаційний документ від 26.10. 2016 р. № 32.
19. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. / О. Б. Тарнопольський. — К. : ІНКОС, 2006. — 248 с. + Гриф МОН
20. Частина 1. Завдання для практичних занять для студентів кооперативних технікумів і коледжів. Спеціальність: 5.14010102 Ресторанне обслуговування/Уклад: Мартинчук О.М. – К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2014. – 74 с.
21. Частина 2. Завдання для практичних занять для студентів кооперативних технікумів і коледжів. Спеціальність: 5.14010102 Ресторанне обслуговування/Уклад: Мартинчук О.М. – К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2014. – 100 с.
22. Частина 3. Завдання для практичних занять для студентів кооперативних технікумів і коледжів. Спеціальність: 5.14010102 Ресторанне обслуговування/Уклад: Мартинчук О.М. – К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2014. – 92 с.
23. Черниш В. В. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови / В. В. Черниш // Іноземні мови: Навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах – 2010. – Вип. 4. – С. 7 – 15.
24. Харківська А. А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. / Харківська А. А. // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 2013 (ред.кол. В. І. Смоланка, І. В. Артьомов. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 8(27). – 376 с. – С.31-35.
25. Tschepeluk A., Susidenko J. Innovationen als Prärogativ im Fremdsprachenunterricht. Філологічні трактати, Том 10, №2, 2018, Суми, Сумський державний університет, Харків, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 159 с. DOI: 10.21272/Ftrk.2018.10(2) -17

Електронні ресурси

26. Андибур А.П. Форми та методи інтенсифікації навчального процесу при вивченні іноземних мов у коледжі / Андибур А.П. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dkng.net.ua/pro-koledzh/novyny/367-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov-u-koledzhi>
27. Анна Верзіна Інноваційні технології у методиці викладання / Анна Верзіна // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/go/article/download/2326/2315>
28. Б. І. Мокін, В. М. Мізерний, О. М. Мензул. Формування професійної компетентності студентів в умовах професійно-практичної підготовки / Б. І. Мокін, В. М. Мізерний, О. М. Мензул // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6381/1550.pdf?sequence=3>
29. З.Ф. Підручна. Деякі аспекти навчання аудіювання англійської розмовної мови / З.Ф. Підручна // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npkpnu_fil_2011_28_100.pdf
30. Л. В. Потапенко. Професійно орієнтоване навчання іноземної мови студентів нелінгвістичних спеціальностей / Л. В. Потапенко // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2013/profesijno-orientovane-navchannya-inozemnoji-movy-studentiv-nelinhvistichnyh-spetsialnostej/>
31. Лиза Г. В. Формування мовних та мовленнєвих компетенцій на уроках англійської мови / Лиза Г. В. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/formuvannya-movnih-ta-movlennevih-kompetenciy-na-urokah-angliysko-movi-74058.html>
32. Ломакіна Л.В. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови у вищому технічному навчальному закладі / Ломакіна Л.В. // Стаття

- [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lomakina_profesiyno.pdf
33. Ломакіна Л.В. Сприяння вивченню англійської мови в Україні та сучасні тенденції у навчанні / Ломакіна Л.В. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lomakina_spryyannya.pdf
34. Масленко Н. І. Історія розвитку англійської мови / Масленко Н. І. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://naurok.com.ua/istoriya-rozvitku-angliysko-movi-74696.html>
35. Міністерство освіти і науки України МОН створило концепцію розвитку англійської в університетах Міністерство освіти і науки / України // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>
36. Овчаренко Л.Р. Сутність професійно орієнтованого навчання іноземної мови майбутніх учителів нефілологічних спеціальностей / Овчаренко Л.Р. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/scientific_conference/75/3/75-03_151-155.pdf
37. Олеся Канюк. Особливості викладання професійно-орієнтованої іноземної мови для студентів нелінгвістичних спеціальностей / Олеся Канюк // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://dspu.edu.ua/hsci/wp-content/uploads/2017/11/014-39.pdf>
38. Панасенко Г., Акоюн Т. Особливості професійно орієнтованого навчання іноземних мов студентів у немовних вищих навчальних закладах / Панасенко Г., Акоюн Т. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: rsh_2010_1-2_9.pdf
39. Черепанова С. Б. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови у немовному ВНЗі / Черепанова С. Б. // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://confcontact.com/2013_06_07/48_Cherepanova.html

40. Дудікова Л.В. Сучасні підходи викладання іноземних мов на нефілологічних спеціальностях вищих навчальних закладів // Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу: [znpkhist_2012_6_16.pdf](#)

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

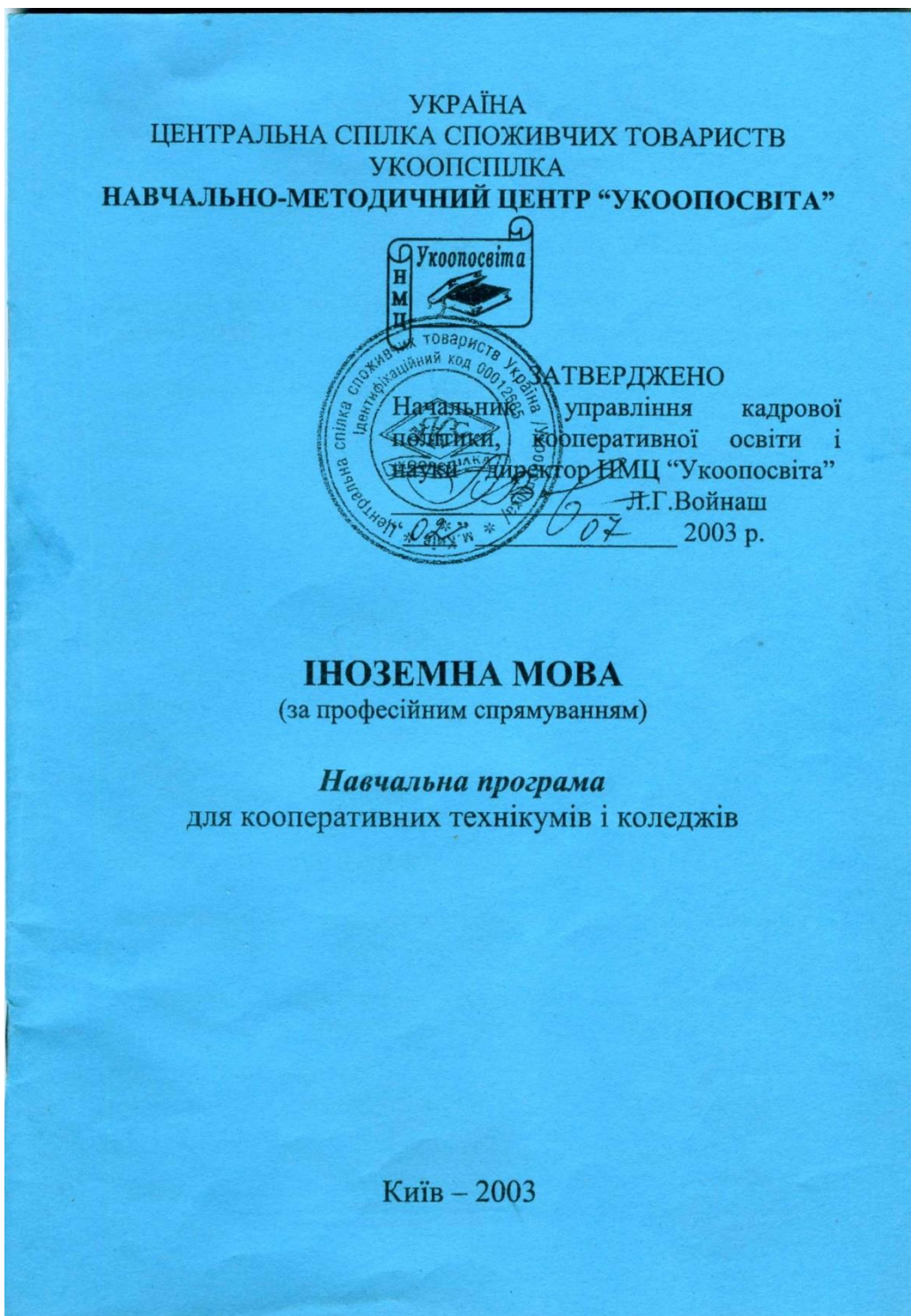
41. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови. — Oxford University Press, 1998. – 301 с.
42. Нові технології навчання [Текст]: наук.-метод. збірник. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2000. – Вип. 25. – 212 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Сканкопія А.1

Навчальна програма

Додаток Б

Сканкопія Б.1

Тематичний план спеціальності «Бухгалтерський облік»

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
 Спеціальності: **5.050104 Фінанси**
5.050105 Банківська справа
5.050107 Економіка підприємства
5.050111 Бухгалтерський облік

№ теми	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Усього	В тому числі		Само- стійна робота
			лек- ції	прак- тичні	
Розділ 1. Перехідно-підготовчий етап		54	6	30	18
1.1	Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження	16	2	10	4
1.2	Лексичний мінімум (категорії буття, їх властивості та відносини; географічні, демографічні, економічні та політичні дані) конкретної країни світу, мова якої вивчається. Столиця цієї країни	20	2	12	6
1.3	Лексичний мінімум основ міжкультурної свідомості з визначенням взаємостосунків, взаємовідносин, регіональних та соціальних відмінностей між Україною та країною, мова якої вивчається	18	2	8	8
Розділ 2. Ділові зустрічі та контакти		100	4	46	50
2.1	Лексичний мінімум ділових контактів, зустрічей, нарад. Ділова подорож. Зустріч в аеропорту, на вокзалі. На митниці. В готелі. В місті	22	2	12	8

Тематичний план спеціальності «Бухгалтерський облік»

№ теми	Назва розділу і теми	Продовження та			
		Кількість годин			Самостійної роботи
		Усього	В тому числі		
		лекцій	практичні		
Розділ 3. Професійно орієнтований етап		62	2	28	32
3.1	Вивчення і використання форм і конструкцій, що характерні для мови ділового професійного спілкування. Професійно орієнтований лексико-граматичний мінімум. Введення в спеціальність	6	–	6	–
3.2	Основи перекладу професійно орієнтованих іншомовних джерел. Методи анотування та реферування професійно орієнтованих іншомовних джерел. Лінгвістичні особливості їх анотування та реферування	4	–	4	–
3.3	Гроші. Валюта. В пункті обміну валюти	14	2	6	6
3.4	Монологічне повідомлення професійного характеру з визначенням терміном. Структура і функції банку. Банківські послуги	14	–	6	8
3.5	Робота з іншомовними джерелами професійного характеру. Банківські документи. Банківські рахунки. Кредитні картки	12	–	6	6

Додаток В

Сканкопія В.1

Тематичний план спеціальності «Товарознавство та комерційна діяльність»

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Спеціальність: **5.050301 Товарознавство та комерційна діяльність**

№ теми	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Усього	В тому числі		Само- стійна робота
		лек- ції	прак- тичні		
Розділ 1. Перехідно-підготовчий етап		52	8	22	22
1.1	Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження	20	4	10	6
1.2	Лексичний мінімум (категорії буття, їх властивості та відносини; географічні, демографічні, економічні та політичні дані) конкретної країни світу, мова якої вивчається. Столиця цієї країни	14	2	6	6
1.3	Лексичний мінімум основ міжкультурної свідомості з визначенням взаємостосунків, взаємовідносин, регіональних та соціальних відмінностей між Україною та країною, мова якої вивчається	18	2	6	10
Розділ 2. Ділові зустрічі та контакти		104	10	42	52
2.1	Лексичний мінімум ділових контактів, зустрічей, нарад. Ділова подорож. Зустріч в аеропорту, на вокзалі. На митниці. В готелі. В місті	20	–	10	10

Тематичний план спеціальності «Товарознавство та комерційна діяльність»

Продовження табл.

№ теми	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Усього	В тому числі		Само- стійна робота
			лек- ції	прак- тичні	
Розділ 3. Професійно орієнтований етап		60	12	22	26
3.1	Вивчення і використання форм і конструкцій, що характерні для мови ділового професійного спілкування. Професійно орієнтований лексико-граматичний мінімум. Введення в спеціальність	4	–	4	–
3.2	Основи перекладу професійно орієнтованих іншомовних джерел. Методи анотування та реферування професійно орієнтованих іншомовних джерел. Лінгвістичні особливості їх анотування та реферування	4	–	4	–
3.3	Гроші. Валюта. В пункті обміну валюти	10	2	2	6
3.4	У продовольчому магазині	12	2	4	6
3.5	В універмазі	12	2	4	6
3.6	В кафе (ресторані). За столом. Їжа в Україні та країні, мова якої вивчається	4	2	–	2
3.7	Маркетинг. Реклама	8	2	2	4
3.8	На митниці	6	2	2	2
Разом		216	30	86	100

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

Додаток Г

Сканкопія Г.1

Тематичний план спеціальності «Організація обслуговування населення»

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
 Спеціальність: **5.050203 Організація обслуговування населення**

№ теми	Назва розділу і теми	Кількість годин		
		Усього	В тому числі лекції	Самостійні роботи
Розділ 1. Перехідно-підготовчий етап		52	8	22
1.1	Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження	20	4	6
1.2	Лексичний мінімум (категорії буття, їх властивості та відносини; географічні, демографічні, економічні та політичні дані) конкретної країни світу, мова якої вивчається. Столиця цієї країни	14	2	6
1.3	Лексичний мінімум основ міжкультурної свідомості з визначенням взаємостосунків, взаємовідносин, регіональних та соціальних відмінностей між Україною та країною, мова якої вивчається	18	2	10
Розділ 2. Ділові зустрічі та контакти		104	10	52
2.1	Лексичний мінімум ділових контактів, зустрічей, нарад. Ділова подорож. Зустріч в аеропорту, на вокзалі. На митниці. В готелі. В місті	20	–	10

Тематичний план спеціальності «Організація обслуговування населення»

Продовження табл.

№ теми	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Усього	В тому числі		Само-стійна робота
		лек-ції	прак-тичні		
Розділ 3. Професійно орієнтований етап		60	14	24	22
3.1	Вивчення і використання форм і конструкцій, що характерні для мови ділового професійного спілкування. Професійно орієнтований лексико-граматичний мінімум. Введення в спеціальність	4	–	4	–
3.2	Основи перекладу професійно орієнтованих іншомовних джерел. Методи анотування та реферування професійно орієнтованих іншомовних джерел. Лінгвістичні особливості їх анотування та реферування	4	–	4	–
3.3	Гроші. Валюта. В пункті обміну валюти	10	2	4	4
3.4	У продовольчому магазині	12	2	4	6
3.5	В універмазі	12	2	4	6
3.6	В кафе (ресторані). За столом. Їжа в Україні та країні, мова якої вивчається	8	4	2	2
3.7	Маркетинг. Реклама	10	4	2	4
Разом		216	32	88	96

Форма підсумкового контролю – диференційований залік; екзамен.

Додаток Д

Сканкопія Д.1

Зміст курсу

2. Зміст курсу

Розділ 1. Перехідно-підготовчий етап

Тема 1.1. Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження

Використання мовленнєвого етикету в рольових іграх на основі заданих ситуацій.

Ознайомлення студентів із ввічливими формами звертання, вітання, прощання, знайомства, згоди/незгоди, звертаючи увагу на літературний та розмовний варіанти. Складання власних діалогів, використовуючи лексико-граматичний мінімум.

Практичні заняття

Використання мовленнєвого етикету в рольових іграх на основі заданих ситуацій.

Самостійна робота

Складання власних діалогів, використовуючи лексико-граматичний мінімум.

Студенти повинні:

знати мовленнєвий етикет спілкування, найуживаніші слова і вирази мовленнєвого етикету, що використовуються в різних ситуаціях;

вміти використовувати мовні моделі звертання, вибачення, згоди/незгоди і т.д. у конкретних ситуаціях в усному діалогічному мовленні.

Додаток Е

Сканкопія Е.1

Завдання для практичних занять

